

SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIRANJA POLITIČKIH STRANAKA

Na osnovu člana 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 95/12 i 41/16), člana 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 96/13, 89/16 i 5/22) i člana 12. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 103/08 i 5/22), izdajem

IZVJEŠTAJ O PREGLEDU GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2021. GODINU STRANKE DEMOKRATSKE AKCIJE

Broj: 03-07-6-410/22
Sarajevo, 28.02.2024. godine

SADRŽAJ

MIŠLJENJE REVIZORA	3
1. UVOD	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE	4
3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA	5
Predmet pregleda i kontrole	5
Cilj pregleda i kontrole	5
Obim pregleda i kontrole	5
4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE	5
5. NALAZI I PREPORUKE	5
5.1 NALAZI	5
5.2 PREPORUKE	11

MIŠLJENJE REVIZORA

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka izvršila je pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Stranke demokratske akcije za 2021. godinu.

Rukovodstvo političke stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje stranke u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, te uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Pregled smo obavili u skladu sa revizijskim standardima primjenjivim na angažmanu u pregledu. Ovi standardi zahtijevaju da planiramo i izvršimo pregled da bi dobili umjerenu pouzdanost da stranka nije značajno kršila odredbe Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregled je ograničen na kontrolu godišnjeg finansijskog izvještaja političke stranke i primjenu analitičkih procedura na podacima iz finansijskih izvještaja, pa prema tome ne obezbjeđuju pouzdanost koja bi se dobila izvršenom revizijom u prostorijama stranke.

Pregledom godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu, utvrđeno je da je Stranka demokratske akcije prekršila odredbe člana 4. stav (1), člana 6. stav (2), člana 8. stav (1), člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Na osnovu našeg pregleda, odnosno kontrole finansijskog izvještaja, osim gornje napomene, nismo zapazili ništa značajno što bi ukazalo na nedostatke u finansijskom izvještaju ili na finansiranje ove političke stranke suprotno odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

1. UVOD

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljem tekstu: Služba za reviziju) izvršila je pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Stranke demokratske akcije za 2021. godinu.

Pregled i kontrola finansijskog izvještaja su provedeni u skladu sa članom 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka.

Zbog činjenice da nije obavljena revizija u prostorijama političke stranke, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja, Stranka demokratske akcije se finansirala iz sljedećih izvora:

R/B	Izvori finansiranja	Iznos (KM)	Struktura (%)
1.	Članarina	53.903,96	1,46
2.	Prilozi fizičkih lica (3-a)	399.531,73	10,80
3.	Prilozi pravnih lica (3-b)	11.450,00	0,31
4.	Prihodi od imovine (3-c)	57.561,09	1,56
5.	Prihodi od dobiti preduzeća u vlasništvu političke stranke (3-d)	0,00	0,00
6.	Prihodi od poklona (3-e)	61.060,02	1,65
7.	Prihodi iz budžeta (3-f)	3.068.235,39	82,91
8.	Prihodi od propagande (3-g)	0,00	0,00
I	Ukupni prihodi (1-8)	3.651.742,19	98,68
II	Ostali prihodi i drugo	48.871,69	1,32
	Izvori finansiranja (I+II)	3.700.613,88	100,00

U godišnjem finansijskom izvještaju za 2021. godinu, politička stranka je iskazala rashode u ukupnom iznosu 3.091.903,24 KM.

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Stranka demokratske akcije je Rješenjem broj: R-I-7/90 od 13.06.1990. godine upisana u registar Višeg suda u Sarajevu, a potom u registar poslovnih subjekata kod Općinskog suda u Sarajevu, gdje se vodi pod brojem: 065-0-RegZ-16-0003353.

Sjedište političke stranke je u Sarajevu, Mehmeda Spahe 14.

Lice ovlašteno za zastupanje stranke je Bakir Izetbegović, predsjednik stranke.

Lice ovlašteno za podnošenje finansijskih izvještaja za 2021. godinu je Muamera Mulić.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu, organizacionu strukturu Stranke demokratske akcije čine:

- Centrala Stranke demokratske akcije,
- 9 kantonalnih odbora,
- 6 regionalnih odbora,
- Gradski odbor SDA Mostar,
- 115 općinskih/opštinskih odbora i
- Organizacioni dio SDA u Brčko distriktu BiH.

3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA

Predmet pregleda i kontrole je godišnji finansijski izvještaj Stranke demokratske akcije za 2021. godinu.

Cilj pregleda i kontrole je da revizor na bazi finansijskog izvještaja pokuša da ustanovi da li je politička stranka u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka. Ukoliko revizor na bazi kontrole finansijskog izvještaja utvrdi određena kršenja navedenog zakona, ocjenjuje da li je potrebno izvršiti reviziju u prostorijama stranke da bi mogao izraziti mišljenje o tome da li se stranka finansirala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka.

Obim pregleda i kontrole finansijskih izvještaja Stranke demokratske akcije obuhvata kontrolu i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanja usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskom izvještaju sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava.

4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE

Služba za reviziju je izvršila pregled, kontrolu i reviziju finansijskih izvještaja Stranke demokratske akcije u periodu od 2004. do 2020. godine, nakon kojih su izdati izvještaji o reviziji, odnosno izvještaji o pregledu sa mišljenjem revizora, nalazima i preporukama političkoj stranci.

Nakon izvršene revizije finansijskih izvještaja Stranke demokratske akcije za 2020. godinu, izdat je izvještaj o reviziji, sa mišljenjem revizora, nalazima i preporukama stranci: da program utroška sredstava donosi na način da se obezbijedi potpuna transparentnost troškova i da sredstva koristi u skladu sa programom utroška sredstava isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih programom i statutom političke stranke, da vodi evidenciju o priložima, bez obzira na koji način ih ostvaruje, da dobrovoljne priloge u novcu uplaćuje na transakcijski račun Centrale stranke, da vodi poslovne knjige u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da uspostavi potpune evidencije o svojim приходima, rashodima i obavezama, da obrati pažnju na ispravnost i vjerodostojnost knjigovodstvenih isprava i da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.

Nerealizovane preporuke:

Na osnovu uočenih nedostataka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2021. godinu, utvrđeno je da Stranka demokratske akcije nije ispoštovala date preporuke.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1 NALAZI

a) Pregledom godišnjeg finansijskog izvještaja utvrđeno je da je Stranka demokratske akcije prekršila odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

(1) Politička stranka je evidentirala u poslovnim knjigama i prijavila u finansijskom izvještaju troškove u iznosu od 3.091.903,24 KM.

U skladu sa odredbama iz člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, stranka je obavezna sačiniti program utroška sredstava za svaku kalendarsku godinu, te u skladu sa istim sredstva koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom. Program utroška sredstava politička stranka je obavezna dostaviti Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

U skladu sa navedenim, od Stranke demokratske akcije je, obavještenjem broj: 03-07-6-606-1/21 od 15.03.2021. godine za podnošenje godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu, zatraženo da dostavi program utroška sredstava za 2021. godinu.

Politička stranka nije postupila po zahtjevu Centralne izborne komisije BiH, odnosno nije dostavila program utroška sredstava. Takođe, Stranka demokratske akcije program utroška sredstava nije dostavila ni nakon roka datog u navedenom aktu.

S obzirom da politička stranka program utroška sredstva nije dostavila niti po obavještenju Centralne izborne komisije BiH, niti tokom 2021. godine smatra se da je troškove ostvarila bez programa utroška sredstava, čime je prekršila odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

b) Stranka demokratske akcije je prekršila odredbe člana 6. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

U skladu sa odredbama člana 6. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka, dobrovoljni prilozi u novcu uplaćuju se na transakcijski račun centrale političke stranke.

Uvidom u finansijsku dokumentaciju Stranke demokratske akcije, utvrđeno je da su prilozi fizičkih lica u iznosu od 295.397,66 KM i prilozi pravnih lica u iznosu od 11.450,00 KM uplaćeni na transakcijske račune nižih organizacionih dijelova, a ne na račun Centrale stranke, kao što je propisano odredbama člana 6. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

c) Politička stranka je prekršila odredbe člana 8. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- (1) Stranka demokratske akcije je u svom finansijskom izvještaju prijavila nenovčanu donaciju Grada Srebrenika u iznosu od 840,00 KM, te navela da je istu ostvarila korištenjem prostora u vlasništvu Grada, bez plaćanja zakupnine.

Grad Srebrenik je Centralnoj izbornoj komisiji BiH dostavio akt, broj: 07-1373/2023 od 24.11.2023. godine, u kome navodi da Grad nema poslovne prostore u svom vlasništvu, te prema njihovim saznanjima poslovni prostor koji je koristila Stranka demokratske akcije je u periodu od 1992.-1995. godine bio u vlasništvu Osnovne škole „Bratstvo jedinstvo“ Srebrenik, a kasnije je prešao u vlasništvo Ministarstva obrazovanja Tuzlanskog kantona.

S obzirom da se, u skladu sa odredbom iz člana 8. stav (1) tačka a) Zakona o finansiranju političkih stranaka, zabranjuje organima uprave države BiH, entiteta, kantona, Brčko distrikta BiH, te gradskim i općinskim organima da finansiraju političke stranke, Stranka demokratske akcije je korištenjem poslovnog prostora u vlasništvu Ministarstva obrazovanja Tuzlanskog kantona ostvarila zabranjen prilog.

- (2) Politička stranka je u finansijskom izvještaju prijavila nenovčane donacije Općine Breza i Grada Livno, koje je ostvarila korištenjem općinskog, odnosno gradskog poslovnog prostora bez naknade.

- U svom finansijskom izvještaju politička stranka je po navedenom osnovu prijavila nenovčanu donaciju Općine Breza, u iznosu od 725,16 KM.

Općina Breza je svojim aktom, broj: 04/1-10-19-3624/2023 od 24.11.2023. godine obavijestila Centralnu izbornu komisiju BiH da nije dodijelila poslovne prostorije u svom vlasništvu Stranci demokratske akcije na korištenje.

- Stranka demokratske akcije je prijavila nenovčanu donaciju u iznosu od 3.000,00 KM, po osnovu nefakturisane zakupnine poslovnog prostora u vlasništvu Grada Livna.

Grad Livno je dostavio akt, broj: 07-19-2380/22 od 28.11.2023. godine, u kome navodi da Stranci demokratske akcije nije dodijelio prostor na korištenje, niti postoji zakupni odnos između Grada Livna i organizacionog dijela Stranke demokratske akcije.

Politička stranka je u finansijskom izvještaju iskazala troškove zakupnine kao i druge troškove koji ukazuju na činjenicu da je koristila poslovne prostore u Brezi i Livnu.

S obzirom da je Stranka demokratske akcije koristila poslovne prostore bez naknade, a koji joj nisu dodijeljeni u skladu sa odlukama nadležnih organa¹, prekršila je odredbe člana 8. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

d) Stranka demokratske akcije je prekršila odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregledom finansijskog izvještaja, poslovnih knjiga i finansijske dokumentacije utvrđeno je da politička stranka nije uspostavila potpune evidencije o novčanim tokovima, prihodima, rashodima i obavezama, godišnji finansijski izvještaj nije popunila na način kako je Centralna izborna komisija BiH propisala Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka (u daljnjem tekstu: Pravilnik), čime je prekršila odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

(1) Politička stranka nije prijavila u finansijskom izvještaju transakcijski račun i blagajnu OO SDA Usora, kod KO SDA Hercegovačko-neretvanskog kantona upisala je nepostojeći broj transakcijskog računa, dok je kod OO SDA Prijedor pogrešno upisala broj računa.

- Stranka je kod KO SDA Hercegovačko-neretvanskog kantona prijavila transakcijski račun broj: 3389002202047644 sa sljedećim prometom: početno stanje na dan 01.01.2021. godine u iznosu od 4.446,92 KM, uplate u iznosu od 92.689,55 KM, isplate sa računa u iznosu od 87.701,02 KM i stanje na dan 31.12.2021. godine u iznosu od 9.435,45 KM. Nakon što je Stranka demokratske akcije dostavila izvode sa transakcijskog računa ovog organizacionog dijela stranke, utvrđeno je da je pomenuti promet ostvaren putem transakcijskog računa broj: 3387302220083909.
- Kod OO SDA Prijedor u finansijskom izvještaju je prijavljen transakcijski račun broj: 5510370001276464. Prema podacima iz Jedinstvenog registra transakcijskih računa Centralne banke Bosne i Hercegovine, transakcijski račun ovog organizacionog dijela stranke je: 5510370001275464.
- Uvidom u izvode sa transakcijskog računa OO SDA Usora, broj: 3387202213844680, utvrđeno je da je politička stranka ostvarila sljedeći promet: početno stanje 18,49 KM, uplate iz budžeta Općine Usora u iznosu od 849,23 KM i isplate sa računa u iznosu od 867,73 KM. Račun je ugašen 16.11.2021. godine.

Sa računa OO SDA Usora izvršene su gotovinske isplate sredstva, kao blagajnički maksimum, u iznosu od 800,00 KM. U finansijskom izvještaju Stranka demokratske akcije nije prijavila blagajnu ovog organizacionog dijela stranke.

(2) Stranka demokratske akcije nije uspostavila pravilnu evidenciju o dijelu nenovčanih donacija, dijelu prihoda iz budžeta i prihoda od imovine.

1. Politička stranka je u finansijskom izvještaju prijavila nenovčane donacije Općine Kladanj u iznosu od 180,00 KM, Grada Zavidovića u iznosu od 4.200,00 KM, Općine Breza u iznosu od 725,16 i Grada Livna u iznosu od 3.000,00 KM, te navela da ih je ostvarila korištenjem poslovnih prostora koji su joj dodijeljeni na korištenje bez naknade.

- Općina Kladanj je u svom aktu broj: 02-04-1867/22 od 02.08.2022. godine navela da nije izdavala poslovne prostore političkim strankama. Takođe, politička stranka u poslovnim

¹ Zabrana finansiranja političke stranke od strane organa uprave države BiH, entiteta, kantona, Brčko distrikta BiH, te gradskih i općinskih organa, u skladu sa odredbom iz člana 8. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka, ne odnosi se na korištenje poslovnih prostorija koje politička stranka koristi na osnovu odluke nadležnog organa.

knjigama i finansijskom izvještaju nije evidentirala troškove električne energije niti druge troškove koji bi ukazivali na korištenje poslovnog prostora.

- Grad Zavidovići je u svom aktu broj: 01-04-4/23-AP-112 od 24.11.2023. godine naveo da Stranka demokratske akcije OO Zavidovići koristi vlastite kancelarije u Ulici dr. Pinkasa Bandta br. 10 u prizemlju zgrade "Stara opština", koje su upisane u posjedovni list političke stranke 22.05.1999. godine.
- Općina Breza je u svom aktu broj: 04/1-10-19-3624/2023 od 24.11.2023. godine navela da Stranci demokratske akcije nije dodijelila poslovni prostor na korištenje.
- Grad Livno je u aktu broj: 07-19-2380/22 od 28.11.2023. godine naveo da političke stranke nisu 2021. godine koristile prostore u vlasništvu Grada Livno.

2. Politička stranka je evidentirala u poslovnim knjigama i prijavila u finansijskom izvještaju prihod od imovine u iznosu od 57.561,09 KM.

Uvidom u strukturu prihoda utvrđeno je da je dobitak od prodaje stalnih sredstava u iznosu od 8.732,46 KM stranka prijavila kao prihod od imovine na obrascu 3-c finansijskog izvještaja. Na obrascu 3-c iskazuje se prihod od imovine od koje stranka ostvaruje prihod, dok je imovina u njenom vlasništvu.

3. Stranka demokratske akcije je prijavila prihod iz budžeta Grada Mostara u iznosu od 92.430,84 KM. Grad Mostar je dostavio akt, broj: 05/1-11-2557/22-1 od 30.11.2023. godine u kome navodi da su Stranci demokratske akcije 2021. godine uplaćena sredstva u iznosu od 96.526.34 KM.

4. Politička stranka u obrascu 3-b (prilozi pravnih lica) nije navela sjedište pravnih lica - donatora stranke. Takođe, politička stranka ni u obrascu 3-c (prihodi od imovine u vlasništvu političke stranke) nije navela sjedište pravnih lica korisnika imovine u vlasništvu.

U skladu sa važećim propisima sjedište je sastavni dio naziva svakog pravog lica.

(3) Stranka demokratske akcije nije uspostavila blagovremene i adekvatne evidencije o dijelu rashoda, te ih u finansijskom izvještaju nije iskazala u skladu sa odredbama člana 21., 22. i 23. Pravilnika.

1. U finansijskom izvještaju politička stranka je iskazala rashode prethodnih godina u iznosu od 56.524,08 KM. Ovi troškovi ukazuju na činjenicu da politička stranka dio troškova nije evidentirala u momentu kada je izvršila nabavku dobara i usluga, što je suprotno računovodstvenim propisima i odredbama člana 12. stav (1) i (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

2. Politička stranka nije pravilno iskazala dio troškova zakupnine poslovnih prostora.

- U finansijskom izvještaju prijavljeni su troškovi zakupnine poslovnog prostora u Zavidovićima u iznosu od 4.200,00 KM, iako Stranka demokratske akcije u ovom gradu ima prostor u vlasništvu, kao što je navedeno u nalazu pod tačkom (2).

- Stranka nije prijavila zakupninu poslovnog prostora u Gradu Tuzla. Ovaj grad je dostavio akt broj: 04-19-12390/22 od 01.08.2022. godine, u kome se navodi da je Gradski odbor SDA Tuzla u Ulici Patriotske lige broj 18 koristio poslovni prostor površine 105.77 m² i zajedničke prostorije površine 48.76 m² uz mjesečnu zakupninu od 15227 KM. Obaveza plaćanja zakupnine teče od 09.08.2021. godine.

U aktu se takođe navodi da su svi zakupci poslovnih prostora, uključujući i političke stranke, u skladu sa Odlukom o privremenom oslobađanju plaćanja zakupnine za poslovne prostore koje Grad Tuzla izdaje ("Službeni glasnik Grada Tuzla" br. 5/21) za period od 01.05.2021. do 31.10.2021. godine bili oslobođeni plaćanja zakupnine.

- Kod KO SDA Hercegovačko-neretvanskog kantona i GO SDA Mostar nisu iskazani troškovi zakupnine.

- U finansijskom izvještaju politička stranka je troškove u iznosu od 84.111,85 KM klasifikovala na način da nije moguće utvrditi u koju svrhu su isti nastali. Stranka je evidentirala troškove usluga u iznosu od 46.381,49 KM, troškove ostalog materijala u iznosu od 26.824,67 KM i ostale rashode u iznosu od 10.905,69 KM. Ovakva klasifikacija troškova ne obezbjeđuje transparentnost utroška sredstava, odnosno nije moguće utvrditi koja vrsta usluga je pružena, koji materijal je stranka nabavila i u koju svrhu ga je utrošila.
- (4) Stranka demokratske akcije u poslovnim knjigama nije uspostavila tačne i blagovremene evidencije o svojim obavezama na dan 31.12.2021. godine, čime je prekršila računovodstvene propise. U finansijskom izvještaju, na obrascu 5 (*obaveze političke stranke*), obaveze nisu prijavljene u skladu sa odredbama člana 24. Pravilnika.
1. U poslovnim knjigama stranka je evidentirala obaveze prema dobavljačima u iznosu od 767.351,06 KM, a u finansijskom izvještaju ih je iskazala u iznosu od 773.351,06 KM.
 2. Politička stranka je u finansijskom izvještaju navela da su njene obaveze u iznosu od 1.234.823,23 KM nastale u periodu od 10.12.2021. godine do 31.12.2021. godine. Takođe, stranka je navela obaveze prema pravnim licima koja su brisana iz sudskog registra i obaveze koje prema konfirmacijama dobavljača ne postoje, ili su manje od iznosa obaveza koje je stranka prijavila u svom finansijskom izvještaju.
 - Politička stranka je na dan 31.12.2021. godine iskazala obavezu prema pravnom licu „Bemust“ d.o.o. Sarajevo, u iznosu od 37.573,36 KM, te navela da je ista nastala 10.12.2021. godine. Međutim, uvidom u finansijske izvještaje Stranke demokratske akcije iz ranijeg perioda, kao i ranije revizijske izvještaje utvrđeno je da je stranka pomenutu obavezu prijavila i u izvještaju 2016. godine, sa datumom njenog nastanka 10.12.2016. godine. Protiv pravnog lica „Bemust“ d.o.o. Sarajevo pokrenut je stečajni postupak kod Općinskog suda u Sarajevu 20.10.2016. godine, nakon čega je ovo pravno lice brisano iz sudskog registra.
 - Stranka demokratske akcije je na dan 31.12.2021. godine iskazala obavezu prema pravnom licu „TP Marketi“ u iznosu od 56.351,42 KM², te navela da je ista nastala 10.12.2021. godine, iako je uvidom u finansijske izvještaje Stranke demokratske akcije iz ranijeg perioda i izvještaje revizije, utvrđeno da je stranka pomenutu obavezu, u istom iznosu prijavila i 2016. godine, sa datumom njenog nastanka 10.12.2016. godine. Takođe, uvidom u registar pravnih lica, utvrđeno je da navedeno pravno lice ne postoji u registru.
 - U godišnjem finansijskom izvještaju stranka je na dan 31.12.2021. godine iskazala svoje obaveze prema pravnom licu „Centrotrans“ u iznosu od 21.800,00 KM, navodeći da je nastala 10.12.2021. godine. Uvidom u finansijske izvještaje stranke iz ranijeg perioda, utvrđeno je da je ova obaveza nastala 2016. godine.
 - Stranka je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala obavezu prema pravnom licu „Grijanje“ d.o.o. Zenica u iznosu od 17.157,66 KM i navela da je obaveza nastala 10.12.2021. godine. Istu obavezu politička stranka je iskazala i u svom izvještaju za 2018. godinu.
 - Za obavezu prema pravnom licu „Bosnia - hoteli i restorani“ d.o.o. Sarajevo, u iznosu od 8.792,50 KM, stranka je navela da je nastala 10.12.2021. godine. Uvidom u izvještaj revizije finansijskog izvještaja za 2020. godinu, utvrđeno je da je Stranka demokratske akcije ovu obavezu prijavila u izvještaju za 2017. godine, sa datumom njenog nastanka 10.12.2017. godine.
 - Stranka je iskazala obavezu prema pravnom licu „Valicon“ u iznosu od 6.435,00 KM, te navela da je ista nastala 10.12.2021. godine. Uvidom u izvještaj revizije finansijskog izvještaja za

² Obaveza Centrale SDA u iznosu od 51.586,88 KM i obaveza OO SDA Novo Sarajevo 4.764,54 KM

2020. godinu, utvrđeno je da je stranka obavezu prema ovom pravnom licu, u istom iznosu prijavila i 2018. godine, sa datumom njenog nastanka 10.12.2018. godine.

- Stranka demokratske akcije je u poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju iskazala obaveze prema Gradu Mostaru u iznosu od 117.224,08 KM. Iako je navedena obaveza nastala knjiženjem troškova zakupnine poslovnog prostora u periodu od 2009. do 2014. godine, stranka je kao datum nastanka obaveze navela dan 10.12.2021. godine.

Uvidom u Aneks ugovora o zakupu poslovnih prostorija broj: 05/2-25-1360/09 od 14.04.2022. godine, utvrđeno je da je dug Stranke demokratske akcije na dan 31.12.2021. godine prema Gradu Mostaru iznosio 33.474,58 KM i činili su ga neplaćena zakupnina u iznosu od 13.960,80 KM i PDV na zakupninu u iznosu od 19.513,78 KM.

Dodatno, Grad Mostar je aneksom ugovora o zakupu priznao Stranci demokratske akcije ulaganja za sanaciju i uređenje poslovnog prostora u iznosu od 39.489,50 KM. Grad Mostar i Stranka demokratske akcije su istovremeno dogovorili da se ulaganja stranke u prostor prebijaju sa zakupninom, a da stranka dug po osnovu PDV-a izmiri u 24 mjesečne rate u iznosima po 813,07 KM.

Revizijom finansijskih izvještaja Stranke demokratske akcije za 2020. godinu utvrđeno je da je stranka u poslovnim knjigama u periodu od 01.01.2009. do 31.12.2014. godine evidentirala troškove i obaveze prema Gradu Mostaru, po osnovu zakupnine u iznosima od 1.551,20 KM uvećanim za 263,70 KM po osnovu PDV, što je ukupno iznosilo 1.814,90 KM mjesečno.

U prethodno pomenutom aneksu ugovora o zakupu poslovnih prostorija, koji su 14.04.2022. godine, potpisali gradonačelnik Grada Mostara i Stranka demokratske akcije, navedeno je da je politička stranka bila obavezna sve vrijeme zakupnog odnosa plaćati samo mjesečni iznos PDV utvrđen u članu 4. stav (2) Ugovora o zakupu poslovnih prostorija broj: 05/2-25-1360/09 od 19.01.2009. godine. Ovim je zakupac, odnosno politička stranka bila oslobođena plaćanja osnovice zakupa od početka zakupnog odnosa do 31.05.2019. godine, odnosno do dana trajanja zakupnog odnosa utvrđenog u Ugovoru o sporazumnom raskidu ugovora o zakupu poslovnih prostorija broj: 05/2-25-85452/19 od 27.05.2019. godine.

- Politička stranka je u poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju iskazala obaveze prema Službi za zajedničke poslove organa i tijela Federacije Bosne i Hercegovine u iznosu od 42.266,18 KM, po osnovu kamata na zakupninu poslovnog prostora, koji je Stranka demokratske akcije koristila do 2011. godine.

Na zahtjev Centralne izborne komisije BiH Služba za zajedničke poslove organa i tijela Federacije Bosne i Hercegovine je dostavila akt broj: 02-11-5257/23 od 21.12.2023. godine u kome navodi da je saldo potraživanja od Stranke demokratske akcije na dan 31.12.2021. godine 0,00 KM.

3. Stranka demokratske akcije je u finansijskom izvještaju navela da su obaveze za bruto plate u iznosu od 266.058,80 KM i obaveze po osnovu ugovora o djelu u iznosu od 131.245,68 KM nastale 10.12.2021. godine.

Revizijom finansijskog izvještaja Stranke demokratske akcije za 2020. godinu utvrđeno je da su u pitanju neizmirene obaveze za porez i doprinose na isplaćene plate zaposlenicima i ugovore o djelu u ranijim godinama, pa je političkoj stranci, bez kvalifikovanja mišljenja, skrenuta pažnja da je izložena visokom riziku od dodatnih troškova kamata i troškova prinudne naplate od strane poreznih organa³.

³ Izvještaj o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu i postizbornog finansijskog izvještaja - Lokalni izbori 2020. godine Stranke demokratske akcije, broj: 03-07-6-671/21 od 03.11.2022. godine

Troškovi izborne kampanje na prijevremenim izborima za načelnika općina Travnik i Foča

Stranka demokratske akcije učestvovala je na prijevremenim izborima za načelnika Općine Travnik i načelnika Općine Foča (FBiH), koji su održani 2021. godine.

Prema odredbama člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine politička stranka za potrebe izborne kampanje ne smije potrošiti više od 0,30 odnosno 0,20 KM⁴ po biraču u svakom izbornom krugu, prema broju birača koje je objavila Centralna izborna komisija BiH.

Stranka demokratske akcije je u svrhu izborne kampanje za prijevremene izbore za načelnika Općine Travnik mogla da potroši sredstva u iznosu od 14.295,30 KM i načelnika Općine Foča u iznosu od 481,50 KM, što ukupno iznosi 14.776,80 KM.

Politička stranka je u finansijskom izvještaju prijavila troškove izborne kampanje za prijevremene izbore za načelnika Općine Travnik u iznosu od 4.782,42 KM.

5.2 PREPORUKE

Preporučuje se Stranci demokratske akcije da se pridržava odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

- *da svake godine donosi program utroška sredstava, da ga blagovremeno dostavlja Centralnoj izbornoj komisiji BiH i da sredstva obezbijedena za finansiranje stranke koristi isključivo za ostvarivanje njenih ciljeva,*
- *da dobrovoljne priloge u novcu uplaćuje na transakcijski račun centrale političke stranke,*
- *da se ne finansira iz zabranjenih izvora,*
- *da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da uspostavi blagovremene i adekvatne evidencije o prihodima, rashodima i obavezama,*
- *da utvrdi stvarno stanje obaveza i izvrši njihovo usaglašavanje u poslovnim knjigama sa stvarnim stanjem i*
- *da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.*

KOMENTAR

Politička stranka se, aktom broj: 06-021-131/24 od 05.02.2024. godine, očitovala na nalaz revizije u vezi sa kršenjem člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, koji je naveden u Preliminarnom izvještaju o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu.

Politička stranka je navela i dostavila dokaz da je program utroška sredstava dostavila pomoćniku revizora Službe za reviziju finansiranja političkih stranaka putem e-maila od 28.11.2022. godine.

S obzirom da Stranka demokratske akcije program utroška sredstava za 2021. godinu nije dostavila u datom roku, odnosno do 31.03.2021. godine, kako je obaviještena aktom Centralne izborne komisije BiH, niti tokom 2021. godine, dokument koji je Službi za reviziju dostavljen 28.11.2022. godine, u toku pregleda i kontrole finansijskog izvještaja, nije uzet u obzir.

⁴ Član 15.10 stav (2) propisuje da se maksimalno dozvoljeni iznos za finansiranje izborne kampanje izračunava tako što se broj glasača u svim izbornim jedinicama u kojima politički subjekt ima kandidatsku listu ili kandidata pomnoži sa: 30 feninga načelnika opštine odnosno gradonačelnika i za članove skupštine opštine, članove Narodne skupštine RS i predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, članove Parlamentarne skupštine BiH, člana Predsjedništva BiH, predsjednika i potpredsjednika RS, odnosno 20 feninga za izbore za članove kantonalnih skupština.

Stranka demokratske akcije je vratila priloge pravnih lica u iznosu od 1.500,00 KM, koji su u preliminarnom izvještaju političkoj stranci stavljeni na teret kao zabranjeni prilozi. S obzirom da je politička stranka dostavila relevantne dokaze o povratu sredstava donatorima, nalaz revizije iz Preliminarnog izvještaja o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu je korigovan.

Šef Odsjeka za revizijske poslove

Sanja Tošović

Šef Službe za reviziju, revizor

Mr.sc. Hasida Gušić